

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

Column Van 12 tot 18

Vanaf een heel jonge leeftijd -volgens sommigen: een té jonge leeftijd- had ik grote interesse in lezen. Sterker nog: gedurende een aanzienlijk deel van mijn basisschooltijd vond ik de rest van school bijzaak, als ik maar mocht lezen. Gelukkig waren mijn meesters en juffen door de wol geverfd: ik mocht lezen, en ging me daardoor ook maar bovenmatig inspanssen voor de andere vakken. Alles voor een beetje extra leestijd.

Sinds enige maanden heb ik, net zoals zo veel andere Nederlanders, heel wat extra leestijd. Dat wil zeggen: op papier zou ik daar tijd voor moeten overhouden nu reistijd en heel wat sociale afspraken zijn wegge gevallen. Je zou kunnen zeggen: de stiekeme geneugten van een lockdown. Maar zoals zo vaak is de werkelijkheid iets onverbiddelijker dan de theorie. Van extra lezen komt het nauwelijks, na een dag aan het scherm gekluisterd te zitten, dansen alle letters en ben ik blij met frisse lucht. Ander nadeel: mijn werk is niet te vergelijken met school; alles in dubbele snelheid doen, levert vooral extra werk op en geen beloning van de juf of meester.

En dat brengt me op mijn middelbareschooltijd. Ook toen was er tijd genoeg om te lezen. Ik deed het niet. Wel verzamelde ik boeken onder het mom "leuk voor later", maar mijn tijd ging op aan.. Ja, aan wat eigenlijk precies? Aan schoolcabaret, uren kaarten met m'n vrienden en heel veel gesprekken over hoe we later alles anders zouden doen dan onze ouders.

Een paar weken geleden (toen het nog kon) aten we met drie vrienden van de middelbare school. Toen waren we wereldverbeteraars, nu zijn we apotheker, communicatieprofessional en bestuurder in het onderwijs. Van wat ons bindt, komt één ding in rijke overvloed op tafel tijdens zo'n avond: de schier eindeloze gesprekken over school. Bij hoge uitzondering gaat het over de lessen, nooit gaat het over onze rapporten. Wel praten we over het schoolcabaret, het kaarten en onze gesprekken, die we soms nog letterlijk kunnen herhalen.

Het is een particulier voorbeeld, dat realiseer ik me. Maar vul op de plekken van ons "tijdverdrijf" iets anders in en het geldt voor zo veel meer mensen. Wekelijks hoor ik verhalen van leerlingen voor wie school de plek is waar ze even weg zijn van de spanningen thuis, waar ze leren dat hun handen alles maken kunnen wat hun hoofd bedenken kan, waar vriendschappen worden gesmeed die een leven lang alles overleven.

Misschien dat ik daarom zo verdrietig word als ik de krantenkoppen zie over leerachterstanden als gevolg van thuisonderwijs. Niet dat ik dit probleem wil bagatelliseren, in tegendeel. Maar iets doet me naar de krant schreeuwen: hoe zit het met de cabaretachterstand, de kaartachterstand, de achterstand in hangen op het schoolplein?

Onze samenleving is steeds meer doordrenkt geraakt van het idee dat meten weten is. En daar is zeker iets voor te zeggen; door te meten, kun je ook zien waar je je nog in te verdiepen hebt. Maar volgens mij zijn we er in doorgeslagen. Hoe dankbaar ik mijn leraren ook ben dat ze me zo veel hebben geleerd over wiskunde, economie en literatuur, ik ben ze nog vele malen dankbaarder dat ze me de ruimte hebben gegeven om mijn vrienden te leren kennen. En dat ik mezelf heb leren kennen. Niet door de cijfers die op mijn rapport stonden, maar door alles wat je op een school kunt en mag meemaken.

Voor veel leerlingen is dit geen vanzelfsprekendheid. Eerst het noodzakelijke (de cijfers), dan kan daarna het vermakelijke (sporten, muziek maken, kaarten). Volgens mij dienen ze echt hand in hand te gaan: het jezelf mogen ontplooiën op school in *juist andere dingen* dan de vakken op je lesrooster is bittere noodzaak. Het vormende van het onderwijs bestaat niet bij de gratie van je schoolvakken alleen, maar juist de *inbedding* van die vakken in een schoolwereld die zo veel meer is.

Daarom hoop ik dat de komende schooljaren de ramen weer open mogen in het onderwijs. Niet alleen voor de broodnodige ventilatie (weer zo'n onderwerp waar kranten -terecht- bol van staan) maar ook om te zien wat er allemaal kan op school. Scholieren snakken ernaar, leraren snakken ernaar!

Geen zorgen, zeg ik tegen Haagse beleidsmakers, we blijven heus schoolexamens afleggen en braaf cijfers geven. Maar we gaan minstens evenveel aandacht besteden aan wat de school te vertellen heeft, wat docenten en scholieren te vertellen hebben. We gaan luisteren naar hun verhalen en kijken hoe we daar beter van gaan worden. Niet doordat de cijfers omhoog gaan, maar doordat we onszelf en de ander beter leren kennen. Als daar een boek over geschreven wordt over een jaar of tien, zal ik het zeker kopen. Sterker nog: ik zal het meteen gaan lezen!